

EXERCITIUM ACADEMICUM
De

METAMORPHOSI
NE BUGADNE-
ZARIS,

Quod

Cum licentia Ampliss. FACULT. PHIL.
in Athenæo Aboënsi.

PRÆSIDE

Viro Adm. Reverendo ac Præclarissimo

DN. M. ISAACO

PHILIPSONI /

Lingv. Orientalium Prof. Ord.

Publico defert Examini

MICHAEL FANSH ERICI Fil.

Ost. Bothn.

ad diem 7 Maii Anno 1698. horis
& loco consuet.

Impr. apud Jo. LAURENT. WALLIUM.

S.ÆR.ÆM.^{TIS}

SUMMÆ FIDEI VIRO,

Reverendissimo in CHRISTO

Patri ac Domino,

DN. JOHANNI
GEZELIO,

S. S. Theologiæ DOCTORI

Magno,

Inclutæ Dicecesios Aboënsis

EPISCOPO

Eminentissimo,

Academiæ inibi

PRO-CANCELLARIO

Amplissimo,

Promotori meo Maximo.

SALUTEM ET DIES!

REVERENDISSIME PATER,

Me alter non est audacior homo, Nomen Reverendissimæ Tuæ Dignitatis, qui huic opella plusquam simplici præfigere haud sum veritus; cedro non nisi insculpendum. Verum mihi incerto animi præ audacia quâ insisterem viâ multo maximum in bonivolentia Reverendissimæ Vestræ Paternitatis præsidium est. Tuæ enim benignitatis radij, quibus clientium pectora foves, me tetigerunt, cujus me unice dedidi gratia, dum ad illorum Romuli filiorum me composui exemplum, qui inopem colentes vitam maximo opere agebant, ut Patronum conficerent sibi, cui se dedere totos, suasque commiserunt fortunas. Sic adprimè mihi in rem esse apud mentem reputavi meam, qui in his nomen profiteor meum, quibus
ni-

nihil dum se adius obtingere potuit, quam
Mecenatem qui compararent sibi. Hæc
verò in animo volvens dum eram con-
sinuo ocellos meos benignum illud favo-
ris sidus perstringebat, unde sacris nomi-
na qui dedere, clientibus, fortune manat
lumen. Reverendissime Pater Te ad-
pello, habitu supplicis orantis: accedat
quæso pro ea quæ est præ cæteris bonivo-
lentiæ voluntas Tua ad me; mihi quæ con-
cedas, in clientulorum tuorum recipi nu-
merum. qui grandis Tui nominis in ci-
veres usque

humillimus sum
cultor

Michaël Fanth.

VIRIS

*Plurimum Reverendis, Clarissimis &
egregiè Doctis,*

DN. GEORGIO BZUGI

Ecclesiæ quæ Dei est in Wassa Pastori, me-
ritissimo, ut & districtus adjacentis Vice-
Præposito solertissimo, Evergetæ magno.

DN. MARTINO GALLO,

Cœtus Divini, qui in Wöro coit, Pastori
meritis dignissimo, Patruo & Benefactori
devenerando.

M. JOHANNI GEZELIO

Gregis Christi in Pedersöre Pastori vigilan-
tissimo, Favitori æstumatissimo.

DN. JACOBO WEZYNTHIO,

Congregationis Sacræ, quæ in Gammal
Earlby Deo adducitur Pastori adcuratissimo,
multis nominibus colendo.

M. LAURENTIO GEZELIO,

Pastori in Wöro Regis literis designato,
Affini honoratissimo.

M. ERICO SANZHI

Sacellano Ecclesiæ Domini in Pedersöre ad-
vigilantissimo, Fratri ut unico optimo, ita
præ oculis carissimo, amantissimoque.

Concedite excusationi locum Promotores
Maximi, quod vestra nomina (sed bo-
noris gratia) in presens nominavi; bene
quippe quæ in me fecistis, gratum me
adversus vos existere nimis quam efflagic-
tat. Hoc etiam quo efficiam, quoad po-
tero enitar sedulo: primitiæ ergo meæ
gratitudinis, prima hæc studiorum mes-
sis esto. Hic si me æquo & facili respe-
xeritis ore, animum profecto mihi ad-
ditis, usque adhuc, ita in dies vobis
potius quam mihi quo placeam.

Plur. Reverendorum Clarissimorum
ac egregiè Doctissimorum.

omni observantia
& obsequio, colo

M. F.

In Disputationem

De

METAMORPHOSI
NEBUCADNEZARIS,

Viri - Juvenis,

qua eruditione, quaq; modestia & pietate
vere eximiti,

DN. MICHAELIS
SANTHI

Amici sui singularis:

CHALDÆUM ut quondam ver-
lana superbia fecit

Abderitanum, SANTI meus
ecce docet.

Subito

A. WANOCHIUS,
S.S. Theol. Prof.

Super NEBUCADNEZAREM

Juvenis eleganti eruditione ac morum
suavitate commendatissimi,

DN. MICHAELIS
TORST. S.

Amici veteris & sincerè
dilecti.

Babelici quisquis non noris fata Tyranni,
Impiger hoc solidū perlege mentis opus:
Quasque dedit pœnas vesana superbia disces,
Utq; hominem exuerat, quum cupit esse DEUS.
Scilicet ingenti sternuntur turbine turres,
Casibus & miseris tecta superba ruunt.
Virtus & Pietas sola stant flore perenni:
Vultus eis idem vis eademque manet.
Cumqve Tibi fuerant harum commercia cordi.
Tempore honor cuncto stabit, Amice, tuus.

properanter
scrib.

TORST. RUD. EEN.

In Disputationem elegantem

Pereximii Juvenis

DN. MICHAELIS SANCTI
Amici sui singularis.

Qvo pergis Nebucadnezar Chaldæe Mo-
narcha?

Cur tibi nunc inter vita trahenda feras?

Quidnam sic properas inter vixisse volucres?

Cur quæ sunt bovis fercula digna tibi?

Linqvere cur debes Babylonica tecta subalta?

Cur cœli madido rore rigandus eris?

Cur lectus placeat quem dat tibi sordida tellus?

Cur mage non habitas Marmoreasque domos

Per faciles auras qvo sic volitare videris

Nunc pennis aquilæ, quæ caput omne tegunt?

Quid quod nec manibus nunc est sua grata ve-
nustas

Ungvibus ast bubos accipitresque refers?

Quæ sint hæc furia? quænam monstrosa figura?

Qui sint hi lusus? quidve referre velint?

Cum scribis docte mi Sancti Heliconis Alumne

Adstitit Euterpe, talia dicta canens:

Ut Nebucadnezar furiata mente superbit,

Ut sanus laudes dicit & ipse DEO,

Tu scribis, Musæ doctis aptare paramus,

Quæ tibi nos dabimus Laureæ ferta, comis.

amico calamo iustis

DANIEL SIRENIUS.

*Penquam Eximio atque Eruditissimo
Domino*

MICHAELI SANZ/

Disputationem de NEBUCADNEZARE
docte à se scriptam solerter atque
acutè defendenti,

*Patriote ac Amico suo sincerè
dilecto:*

Gnaviter Aoniis es Santh operatus
in arvis,

Fructus perpulchros En Tibi sic re
ferens:

Unde hilaris Musis properè mens læta-
que surgit.

Præmia missuris ulteriora Tibi.

*his, cum non liceat pluribus,
gratulatur*

E CATANUS.

Ost: Bothn.

THESIS I.

miramur hominis, quâ
mentem, præstantiam,
miramur tam divinæ
portionis facultates, in-
tellectum nimirum &
voluntatem, quarum ope, ut ab irratio-
nali creatura distingvitur, ita iisdem de-
stitutus, sanè intra brutorum vilem de-
jicitur conditionem. Hinc sana mens
quemadmodum hominem stimulat ab
unâ parte, ut suæ conditioni conveniens
& dignitati congruum reputer, atque
vero & libero usu harum facultatum
eò assurgere, quo naturalis eminentia
ducit, nitatur; ita ab alterâ parte inde-
corum monstrat, brutorum degere vi-
tam: sunt tamen benè multi, qui eò se
præcipitarunt, dum vel secundâ fortunâ
elati vel exili scientiâ imbuti, tot tan-
tisqve intumescunt spiritibus, ut nil ni-
si tumida spirent, Cum tamen *insipi-*
enti

entiores sint, qui sibi sapere videntur, quam qui medicum de insaniâ consulturi ad eum infit non nemo. Hi etiam eò monstruosiores; quò longius recedunt à le-
tissimâ illâ vitæ regulâ & quorundam Philosophandi principio: Quod vel a sacerdotibus oraculi Delphici dimanavit, eòque Apollini tribuendum censent gentiles, vel auctorem habuit, Pythagoram, Biantem, aut Thaletem, quam sententiarum diversitatem memorat Porphyrius: *Nosce te met ipsum.* Hujus rei exemplum, cum nobis reliquerit sacer Codex, Philologico hocce discursu, fata Nebucadnezaris contemplabimur.

THES. II.

Materiam, circa quam animum exercere institui, continet Epistola Nebucadnezaris, quæ tanto certiores nos habet, quanto certius debet esse id, *Cui auctoritate Propheticâ, fidem historicam conciliare in optimâ formâ voluit Daniel Propheta Cap. 4.* sui libri, ut a deo nobis perinde fuerit, statuere, utrum

rum hanc ex actis, annalibus, vel literis Regiis desumferit sacer scriptor, dummodo *εὐπρεπείας* majestas sacrae scripturae vindicetur. Tempus autem, circa quod hoc Programma emissum, non aequè nobis constat, sed nec est ut sollicitè de eo laboremus, sufficit novisse in genere, accidisse hoc post Regis gloriosam restitutionem.

Hocce nostro in labore primum sibi vindicat locum Nomenclatura seu nominis derivatio. Equidem varias heic cernere licet originationes in Onomasticorum scholis, quæ tamen ad Duas classes referri commodè possunt. Quarum prior originem nominis ex fontibus Hebræorum derivat, cujus sequentes expositiones, referente Gejero, heic sistere placet: *Prophetans ejusmodi angustiam; Gemitus seu planctus judicii angustie: sedens in angustia agnita: Divinus Judex vel Tribulator Assyrius: verum cum expositiones hæc, Hebræam potius quam Chaldaicam sequantur Linguam: cum etiam hujusmodi nominibus propriis valde variet scriptio, apud gentem*

4
diverse Lingvæ pronuntiatio, &c. tuto iisdem
originibus baud inniti licet. Quivis
etiam vel levis iudicii incongruum esse
judicaverit, Regem Chaldæum Filio
nomen imposuisse Hebræum. Cum,
plane contrarium ex scriptura obtine-
ri possit, Chaldæos scilicet nomina He-
bræa usque adeo odio habuisse, ut vi-
ris, iisdem nominatis, appellationes
Chaldaicas super-imposuerint; Cujus
rei exemplum in Daniele, quem Belzaza-
rem appellavêre, & reliquis ejus sociis, a-
liter nominatis, evidens habemus. Unde
merito eorum deserimus sententiam,
qui ex Hebræorum incunabulis hoc
nomen deducunt; nostrum illis adjicien-
tes calculum, qui hoc nomen Chaldææ
Lingvæ originationem debere asserunt.
Erat Chaldæis Idolum quoddam *Nebo*,
magnæ sed superstitiosæ venerationis,
in cuius proinde honorem, uti Idolola-
tris in usu esse solet, prima nominis
Regis, in derivatione pars desumpta est.
Hujus idoli mentionem facit Esaias
cap. 46: 1.; Pariter ab Assyriis alteram
Ori-

5

Originationis partem mutuabimur *A-
sar* nempe, quod nomen Regum Affy-
riorum erat, ut ex *Salmanasar* & re-
liquis patet, atque sic *Nebo Asar* habe-
mus; defectum verò, qui heic conspicitur,
suppleri per statum Chaldæorū Empha-
ticum censemus. Convenit autem hoc
nomen ex *Nebo* deducere, quod ma-
ximè solenne Chaldæis erat, illustribus
viris nomina Deorum præfigere, quod
supra factum in *Daniele* vidimus. Fir-
mare & illud nostram sententiam cer-
tum est, quod ut ex Diis eorum non
erat infimus, sic optimè quadrare po-
test, Regis filium ab eo denominatio-
nem traxisse, ut sic eo magis corusca-
ret DEI sui fictitio lumine, quo splen-
dor splendori additus splendidissimum
quodque efficeret. Nam locum *Esajæ*
consideranti apparet *Beel* & *Nebo* su-
stinere vices omnium Deorum, atque
totius Idololatriæ summa Numina ha-
bita. Erant enim hæc Idola, tanto in
honore apud hanc gentem, ut penes
nostram olim *Josur* & *Baldur* / vel

in sacris Romanorum Jupiter & Apollo. Diverſa eſt & hujus nominis ſcriptio ſive terminatio in ſacris, modo enim NebuchadNezar, modo Nebuchad-Rezar, ut Jerem: 21: 7. 22: 25. 24: 1. 25: 1. vocatur, mutatis videlicet in medio litteris נ & ר, pro ut Literæ in orientalibus Lingvis facile inter ſe permutantur, ſignificatione eadem manente. Sic ſacrilegus ille, qui Achan Joſ. 7. 1. jam Achar audit 1. Paral. 2. 6. ſic Rechum Eſr. 2: 2. viri nomen, qui adſcendit cum Serabbabele ê Babel Nehem. 7. 7. Nechum nuncupatur; An vero fortuito id factum, an ex communi gentis pronuntiatione, an ex occulto quodam myſterio, definire difficile judicat Gejerus.

THES. III.

Apud profanos etiam varias ſubire mutationes hoc nomen obſervavimus. Sic Ptolomæo eſt Nebopollaſar; Straboni Nebucradoſorus; eâ forte in ſcribendo & pronuntiando uſus felicitate, ac glorioſus aliquis Lingvæ Gallicæ igna.

gnarus, Gallica tamen vel pennâ
 vel ore proferre ubi lectatur. *Magnus*
 aliàs passim ab Historicis vocatur,
 & hoc in eum finem, quo discerneretur
 a Patre Nebopallasare quem alii nominant
 cum Josepho Nebucadnezare, vel etiam
 Magnus vocatus est ex eo, quod nullum
 ferè in scripturâ deprehendimus Regem
 tot tantisque magnitudinum laudibus
 celebratum.

Nam primò *Rex Regum* appellatur,
 ad quem honoris titulum cum Gejero
 apponimus, heic non fieri respectum
 ad singulos ac universos quatuor
 terræ partium Reges, ac si nemo horum
 non paruerit Nebucadnezari, verum
 ad tot distinctos circum vicinos
 Reges, qui uni huic parebant Monarchæ,
 non solum tanquam vasalli, Jer. 25.
 14. 27: 6. Sed etiam non paucos
 incarceratos habuit, à se in potestatem
 redactos, quibus, divinâ sic disponente
 gratiâ, diebus Evilmerodachi, Rex
 Judæorum, Jehojachinus, aliàs ipse capti-

vus, præficiēbatur 2. Reg. 25: 27. Quadrare cum hoc titulo censemus nostratium olim *SfwerKong* cujus relata erant, decem alij Reges, qui *stätt Kongardicedantur*, tributum huic pendentes; in tot enim Regna Svecia aliquando dispescebatur. Magnam præterea eminentiam, huic prædicto *Nebucadnezar*, conciliat illud, quod in scriptura voluit ipse DEUS hac appellatione celebrari, quanquam infinites sublimiori ratione; cum ipse Rex independens & universalis, cujus omnes terræ Reges servi sunt.

Vocatur etiam *Nebucadnezar* *Serbus Dei*, magnifice satis, quo effato DEUS Judæis exprobrare intendit delictorum eorum immensam gravitatem, quippe DEUS ubi in fœdere cum iis erat, hac prærogativa illos, dignatus est: *Populus sanctus es Jehova DEO tuo, et selegit Jehova DEUS tuus, ut sis ei populus peculiaris præ omnibus populis, qui sunt sub universo celo. Deut: 7: 6.* postquam vero fœdus Dei ruperant, facti sunt servi ho-

hominis Gentilis, qui tamen cum omnibus gentibus in aspectu Dei reputantur *tanquam gutta è situlâ stillans, Es. 40. 15.* is tamen hoc loco servus Dei nominatur. Cœterum non affirmamus, heic innui officium aliquod spirituale, sed temporale, & sic respectum haberi ad locum ubi Nebucadnezar *Malleus universæ terræ* dicitur. *Fer: 50: 23.* QVÔ DEUS eo modo usus est, ac reliquis utitur creaturis, in puniendo peccato hominum impœnitentium; per *universam autem terram*, heic intelligitur potior terræ pars, quæ conqvasationem Nebucadnezaris passa erat, quam scripturæ Hyperbolen Luc. 2: 1. intueri licet, idem etiam censendum de locis Dan. 2: 38. 4: 19.

Ne vero populus ille duræ cervicis tardum nimis fore & debilem putaret hunc divinæ Justitiæ Executorem, ideo *Aquila illa Magna Ezech. 17. 3.* nuncupatur, quæ magnis suis alis celerrimè volaret ad perdendum domum Israël; rationem hujus appellationis plenior, videsis apud Christ: Matth: A5 Et

Et ne quis eum potentia & animo destitutum putet, scriptura eum *Leonis* nomine insignivit, Jer. 4. 7. quod animal reliquorum longe est fortissimum, scripturæ testimonio, Jud. 14. 19. *Quid acrius Leone*, etiam Leonem maximis gaudere viribus ex Prov. 30: 30. patet: *Vetus Leo robustissimus, qui non retrograditur metu cujusquam*; quo respectu placuit etiam Christo Heroi geminæ Naturæ sibi hoc nomen, dum *Leo de Juda* vocatur, tribuere.

THES. IV.

Hisce jam consideratis majestati Nebucadnezaris maximum superaddit pondus: scilicet ubi ipse in Colosso tramello, quatuor Monarchiarum *Caput aureum* constituitur; quantum jam caput reliquis supereminet membris, dum conspicuum est & summum, à quo influxus omnis in corpore lenlandi, in quo præcipuæ etiam animæ exercentur operationes. Unde fit quod Nebucadnezar cogitationes suas vocet *visiones capitis sui*. Dan: 4. 2. Hanc & Capitis præstantiam

tiam probatum it Locus Deut. 28. 13. ubi inter alia beneficia, quibus DEUS Populum Israëliticum coronare promittit, etiam hoc enumerat: *quod statuet eos in Caput, & non in caudam.* In tantum & hujus Monarchiæ Rex, dignitate, Majestate & reliquis tanè imperatoris requisitis præeminebat. Nec minimi illud est, quod heic caput vocetur aureum, aurum namque metallum est solidissimum, præstantissimum & purissimum, quod Majestati incomparabilem gloriam tribuit, quæ nos fusius prosequi nolumus, vel de eo discursus terram movere, cum in medio hoc jam sit, & ferè quot actiones hominum tot etiam exempla hujus rei existant. Quæ maria non secant! quas terras non percuritant? quos angulos non perreptant? imo quos labores non subire amant mortales? modò auro amabili potiantur. Ut adeò horum intuitu absque vitio absurdi quis dixerit, nonnihil probabilem esse eorum opinionem, qui Nebucadnezarem existitisse primum statuæ hujus caput
 splen-

splendidissimum h. e. primæ Monarchiæ auctorem affirmant, nos nunc id suis relinquimus patronis. Cui placet videbit egregiè præstitam operam à Mag. Fabiano Törner in pereleganti Dissertatione, habita Upsaliæ ante annos aliquot, quæ inscribitur: *Nebucadnezar prima Monarchia Auctor*. hoc tamen dixisse non pigebit, non adeo solido inniti fundamento eorum dicteria, qui statuunt, quam plurimos Monarchas, huic antecessisse, eorumque seriem deducunt, vel à Nimrodo, vel ab alio aliquo. Quippe hic expresse ponitur: *Tu ipsum Caput auri*: hoc est: Capite isthoc statuæ aureo, nemo Regum alius quam Tu præfiguratus, imo ne γεῦ quidem de antecessoribus memoratur, quod etiam ex verlu 29 elicere non oblcurum erit, qui sic: *Tu Rex cogitare cœpisti, quid futurum esset post hæc, & qui revelat mysteria ostendit tibi, quæ ventura sunt*, videtur fidem hisce facturus Beatus Gejerus, in notis ad Dan. 2: 38. ubi talem introducit instantiam: si caput fuit Nebucadnezar,

quor-

quorum igitur pertinebunt ejus antecessores Nebo pollassar, Salmanassar, &c. Responsio illius hæc est: Rex sollicitus erat de futuris post se mutationibus, v. 29. quid ergo opus erat præterita eidem depingere. Sed hæc occasione data recitasse sufficit, adeoque nulli obicem ponimus, quo minus suæ sententiæ cultor existat. Maximi tandem Nebucadnezaris excellentiam adaugent, res ab ipso gestæ, quarum scriptores tam sacri quam profani passim memores sunt. Quarum & copiam Lectoribus facere haud imparati fuissimus, nisi extra leges excrescere nollemus hoc opusculum. Sufficit ergo nobis adduxisse unicum Megasthenis testimonium ex Josepho, qui sic in quarto rerum Judaicarum volumine: *Megasthenes ostendere conatur quod hic Rex Nebucadnezar, virtute & rerum gestarum magnitudine, Herculem longè à tergo reliquerit.* Heic monemus Herculeum laborem, fanè eum aggredi, dum hanc

com-

comparationem intendit, cum omnia Herculis facinora haberi nequeant; nec quæ habentur, ab uno patrata sint, sed a diversis eodem nomine gaudentibus. De regni etiam ejus amplitudine adfirmat Megasthenes *eum ad columnas usque Herculis pervenisse*, ubi illas intellexisse necesse est, quas ad fretum Herculeum fitas esse dixerunt veteres, quas tamen apud Nostrates Hyperboreos in **Sresund**/ inveniri asserit, Historicorum lumen inæstimabile, Olaus Rudbeckius. Foret jam memorandum, quomodo inter gentem Juda Nebucadnezar grassatus sit, per varias deportationes, urbis sanctæ & templi everfionem, terræque Canaan devaftationem: sed cum harum rerum plena sit fcriptura, dulcius ex ipfo fonte bibuntur aquæ.

TH. V.

Postquam fic per annos bene multos Nebucadnezari omnia ex fententiâ cefferant, vigore corporis, mentis viriumque quarumvis flore, in iudicio-
rum

rum & consiliorum exactissimâ dexteri-
 tate & felicitate sese exerente; ita ut
 devictis non modo vicinis, sed & remo-
 tioribus populis, illi sub jago imperij
 viverent, in pacato suo statu quavis
 voluptatum & gloriæ affluentia abun-
 dans, cristas nimis erigere cœpit, firmam
 de hujus fortunæ perennitate concipi-
 ens spem: supra cubile suum somnium,
 non naturale; non Diabolicum: sed Di-
 vinum, horrorem illi incutiens habuit,
 in quo feriantibus externis sensibus, in-
 teriori impressionis ope splendor sui i-
 pfius, per arborem, *cujus proceritas cœ-
 lum contingebat, & adspectus erat usque ad
 terminos universe terra,* ast luccisio eo-
 dem in momento subsecuta, ejus menti
 sistebatur, quæ dejectionis imminentis
 repræsentatio erat typica; verum somnii
 interpretationem, omnes ingenij acumi-
 ne præcellentes Chaldæorum sapien-
 tes, solidam haud dare potuerunt, ut ut
 à Rege clarè narratum heic adfuerit ob-
 jectum, quod in priori solum desidera-
 bant *Dan. 2. 4; Donec Daniel tandem ingrel-*

sus est, qui spiritum Deorum sanctorum in seipso habuit, is interpretationis copiam Regi fecit, simulque consuluit, quo peccata sua justitia abrumperet, quo & DEUS ipsi ignosceret. Cujus consilium ut sequeretur, tantum à Deo ipsi resipiscentiæ spatium concessum, in felicitatis suæ statu per menses duodecim mansit, ijs verò exactis, ubi in aula Babybonis & quidem in tecto palatij plano, in oriente usitato, curis gravioribus solutus deambulasset, tumido ore hos egeffit spiritus: Nonne hæc est Babylon illa magna, quam ego edificavi in domum Regi, in robore fortitudinis meæ & in gloria decoris mei. Babel quidem vere magna dicitur, non modo ob latitudinem suam in planitie amplissimâ ad Euphratem exstructa, murisque altissimis & lectissimis cincta, Sed & quod laus terræ univærsæ vocetur, Jerem. 51. 41. Ornamentum Regnorum; Elai. 13. 19. imo aurea, Es. 14. 4. Ex sententia Herodoti, in ambitu quindecim miliarium Germanicorum fuit. quæ ejus magnitudo etiam notari potest. ex

Aristotele in Politicorum Libro 3. cap. 3. ubi inquit, partem quandam urbis, tertiâ demum dié periensisse illam captam fuisse, quin & magna præterea Antiquitatis gloriâ erat; cum inhabitatores ejus nominentur *עליון* Gen: à seculo, Jerem. 5. 15. De Autore verò constat, Gen. 10. 10. & quod illic frequens mercatura exerceretur, rerum quarumvis pretiosissimarum, & artificiosissimè confectarum. Ob fluvios Tigrin & Euphraten navigabiles, Ez. 17: 4. Esaj. 47. 15.

Ubi autem spirat Rex: *Quem Ego ædificavi: sœta se prodit ejus insolentia, dum ob nonnulla à se extructa ædificia publica, ut esse solent, armamentaria, turres, muri reparati, templa, curia, &c. sibi tribuit id quod majoribus potiori jure tribuendum erat. Nisi adlerere velimus, heic non adeo intendere ipsam foundationem, sed potius cum præcedentibus conjungenda verba sequentia esse, in domum Regni vel regiarum; hisce enim temporibus translata est sedes regia, ab urbe Ninive Babylonem: quod factum, quanquam Me-*

rodacho tribuit Christ: Matthiæ, nuspiam tamen legimus eum Babel reparasse, quod multis modis Nebucadnezarrem præstitisse, Auctores Profani passim testantur. Lege Pererium ad hunc locum. Ab hoc translationis tempore, observat Christ: Matthiæ, non fieri amplius in scripturis mentionem Regum Assyriorum, sed Babyloniorum. Accedunt jam verba, quibus superbiæ non minimū inerat: *in robore fortitudinis meæ*; verum hæc tumorem in corde effervescentem, non satis expressere; proclamavit ergo: *Et in honore gloriæ meæ*. Hisce prolatis executio pœnalis peremptoria è Cœlo parata erat. Causam hujus aperte existisse liquet primariò contemptum DEI atque securam superbiam, omnia sibi DEO nihil adsignantem, Dan. 5. 20.

THES. VI.

Consideratis sic fatis Nebucadnezarri propitiis, jam immitia adscribere ratio monet instituti, hæc verò ipsa metamorphosis est. Varius autem à variis

riis adferitur transmutationis modus, seu ratio hujus passionis. Quidam enim nimis profusi heic sunt, adferentes Nebucadnezaris tam animæ quam corporis permutationem. Eodem ferè aberrant modo, qui quidem animam non mutatam Regi concedunt, verum ex corpore Sphingem quandam fabricant, quæ antrorsum bovis figuram repræsentaret, retrorsum verò in Leone desineret. Alij in extenuationem prolapsi, contendunt hanc mutationem tantum ex læsa imaginatione accidisse, adeoque sibi soli ita visum, brutum scilicet, quales passionis in hypocondriacis & atrâ bili exæstuantibus non infrequentes conspiciere licet. Non desunt, qui Phantasiæ, transmutationis modum, veræ & reali oppositum, tribuunt, per præstigias vel figuræ cujusdam circumpositionem. Alij iterum cum hunc processum nimis lenem introspiciunt, hunc modum conversionis nonnihil invertere amant, proferuntque Deum sic immutasse in-

ventium sensus, quod ipsis bestia visus sit. Inveniuntur adhuc plures hac de re sententiæ, quas heic adferre superledemus, cum vel ad præsentis reduci possint, vel etiam minus cum veritate cognatæ sint. Missis itaque his opinionibus, consultius nos facturos speramus, si ex ipsis fontibus scripturæ veritatem eruere conati fuerimus, eas adjicientes illustrationes, quæ cum re atque ratione conspirare amicé videntur.

Ubi ergo ad textus examen nos accingimus in primis observare licet, quod ante duodecim menses utut hic somnio fuerit præmonitus se throno regio dejectum iri, interim fuit temeraria Dei contemptio usque adeo, ut etiam eludere voluerit Cœlestis monitum. Hinc tarditatem gravitate compensavit judicii DEUS, in instanti enim, sententia definitiva correptionis, cœlitus supra eum proclamata est. *Cum enim adhuc sermo esset in ore Regis, intellige sermonem elationis & Thralonicum, quo nil nisi suam*

am

am gloriam & fortitudinē crepabat: vox
de celo accidit, principaliter Dei, ministe-
 rio, procul dubio, Angeli delata; & cum
 alias vox Dei appelleretur tonitru, absonū
 haud erit, si tonantem etiam heic fragorē
 ē nubibus prodiisse censuerimus, cum
 Gejero, qui tamen fuerit articulatus;
 quale exemplum reperitur, Joh. 12: 28, 29.
 Lineā autem rectā hęc vox Regem fe-
 riebat, *Tibi dicitur Rex*, ex quo concludi-
 mus etiam alios Regem comitantes
 hęc verba percepisse secus ac Act. 22: 9.
 Observamus alias, quod prius Dei de-
 cretum per somnium Nebucadnezari
 indicatum, cum conditione, adeoq; eti-
 am temporis convertendi donatione, e-
 rat; hęc vero heic expirant; dicitur
 enim *eādē borā* scilicet denunciationis
 completus est sermo, ut ē vestigio sub-
 secuta fit, demissam cœlitus vocem, in
 mente contemptoris alteratio, quæ eum
 in brutalem dejecit statum.

THES. VII.

Quæ vero metamorphosis & pas-
 sio facta est primo circa mentem, sub-

tractione nempe actualis usus rationis, atque sic illum deseruit omnis ingenii vis, omnis consiliorum copia, omnis rerum præteritarum memoria, ut adeo non potuerit, reflexa super animam, cogitatione, ratiocinari, quæ sibi noxia quæve utilia essent. Cujus adfertionis fundamentum est in his verbis: *Cor ejus ab humano immutetur.* Ubi per *לִבָּהּ* *cor ejus*, non intelligitur) massa illa carnea, sive cordis substantia, verum phrasi scripturæ interiores actiones sive operationes ipsius animæ. Sic ubi David precatur: *Cor mundum crea in me Domine*, non de vase isto fibroso capiendum esse nos docent Theologi, sed de renovandis animæ qualitatibus. Quam ob rem autem *Cor* in scriptura hanc subeat notionem, non æquè est manifestum, nisi dixerimus heic haberi respectum, ad structuræ hujus præstantiam; cum in toto corpore humano nulla pars detur, cujus fabrica majorem in contemplatoribus excitat admirationem, quam hujus, præcipuè cum

cum addantur mirabiles sui motus; stupenda adversus qualvis injurias naturæ munitio, nobile denique officium, quod perpetuo, circa sanguinis perfectionem, versetur, quò multo potiori jure quam hepar, sanguinis officina salutaretur. Commodissime tamen sanguinem in sanguine fieri statuitur. Confert & id nonnihil, quod Judæi & quam plurimi alii sedem animæ in corde fixere.

Erat hæc mutationis terminus à quo. Sequitur jam in textu terminus ad quem: *& Cor fera detur ei.* Hæc per *cor fera*, non innui qualitates & actiones, ex brutali ac mediæ alicujus naturæ forma fluentes, planum est, cum valdè absolum foret adserere, DEUM tale actionum principium Nebucadnezari infudisse, quod ab informanti eum spiritu, quoad essentiam contradistinctum esset, verum *Cordis complexio immutata atque id ita efferatum, ut simile esset ferino, quantum citra humane nature amissionem, aut transubstantiationem, fieri potuit,* notante Calovio. *Nihil plus intelligentia, in*

eo remanebat, quam in fera aliqua bestia, infic Gerhardus. Possit & heic intelligi retentio actionum corporearum, quas cum brutis communes habebat Nebucadnezar, quæ ad cor tanquam ad principium referuntur; hi enim motus ubi ratio eos non moderatur, & consequenter moralitate non continentur, aliquem prope ex homine in brutum transformant & obbrutescere faciunt; unde de homine minus morato bonis moribus, sverice dici svevit: *Han stål-ler sig som ett Nödt.* Causa hujus miseræ principalis erat decretum DEI, ministeriali voce de cælo ruens, ex cujus terribili sono atque contento, continuo mente motus est Nebucadnezar. quod non mirum, cum Daniel narratione solum somnii, quasi una horâ **עומתו** obstupuit, maximo propterea stupore perculisse eor Regis hanc vocem judicamus, quippe è cælo delapsa, infaustum ipsi inferens pœnalem statum. Hunc autem stuporem insania & furor conseqvebantur, quo vel
alios

alios trucidare vel se ipsum invadere, ab
 inordinatis & lævientibus corporis mo-
 ribus ductus, tentaret, qui circa initium
 fervidiores semper esse solent. Hæc
 mala quò impedirent ex commiserati-
 one, restitutionisque spe permoti, quo-
 rum intererat, eum *vinculo ferri & a-*
ris alligari curarunt: verum cum hac
 ratione omni illos frustraretur fine,
 erat enim à voluntate DEI aliena ac fu-
 rori augendo commoda, cum nihil mi-
 nus quam ligari ament amentes. Idcirco
 aut vocis cœlestis reminiscencia, aut
 Danielis svalu, consilium immutarunt,
 remotis vinculis, eum sylvas percurrere
 fecerunt. Vel probabile est, quod etiam
 ipse Nebucadnezar, copia virium, ca-
 tenas dilaceraverit, confer Marc. 5: 3.
 quas vires suppeditare potuit, tam Dei
 specialis vindicativus concursus, quam
 præternaturalis, & extraordinarius spi-
 rituum motus, qui supra modum in ner-
 vos fluebant, quippe quod non semel
 atque iterum hominibus in statu præ-
 ternaturali constitutis evenire assolet.

præsertim iis, qui furore vel morbo aliquo acuto sunt correpti. Num verò Nebucadnezar corporaliter à Diabolo fuerit occupatus, quod Gerhardo & Gesnero verisimile videtur, in medium relinquimus; cum evidens hujus rei ratio, ex scriptura haberi nequit. Misere postquam sic de statu turbatum vidissent Regem, restitutionisque nulla ubi supererat spes, non absq̃ matura deliberatione maximoque mœrore Regnū à suis ipsi denegatum esse, secundum decretum altissimi: *Regnum transibit a te*, sana ratio judicare jubet; non enim vult ab homine furioso societatem regi, atq̃ sic *honorem ab eo transire fecerunt*. Qui quantus erat, facile potest concludi ex ipsius magnificentia antea à nobis adumbrata, & quamvis ut adventitium quid hæc regni gloria Nebucadnezari competiverit, interea tamen multo maxima erat, Deum quippe agnovit auctorem, quapropter etiam hujus privatio pro ingenti reputatur pœna, apud Jerem. 13: 18.

THES: VIII.

Magna equidem hæc dejectio, verum sexcentis gradibus, major est ea *expulsio*, quæ his verbis indicatur: *Et ab hominibus abjectus est*. quibus ipsa passio innuitur, sanè in vita humana majus malum conspici nequit, cum homo per naturam habeat, quod sit ζῶον πολιτικόν, cujus conditione exui, non potuit non miseria esse maxima. Ita ut Nebucadnezar, in hoc statu constitutus, proximè vivere videtur, in statu illo extra sociali, quem nobis sistit Nob: Pufendorfius, hac imagine: *si animo concipias, hominem, etiam adulta ætate, in hoc mundo constitutum, solum & sine omnibus commodis & adminiculis, quibus vitam cultiorem & molliorem reddidit solertia hominum, videas animal nudum, mutum, inops, famem radicibus & herbis, sitim obviam aquam, injurias aëris antris utcunq; dispellens, feris bestijs expositum & ad cujusvis occursum pavidum.* hæc tamen discrepantia heic percipitur, quod in Nebucadnezare erat usus rationis suspensio, ens hoc sensibus gauderet, ens

ens mutum repræsentatur, Nebucadne-
 far non item; cum rationis privatio
 haudquaquam loquelam tollit; *anima e-
 nim est quid loquitur homo, corporis vero quod
 loquitur*; erat enim lingua Nebucadneza-
 ris ab infantia sermocinationi asvefacta,
 quem lingvæ motum, si ab eo tollimus,
 transformationem quandam circa ser-
 monis organa, profiteri necesse habe-
 mus; quanquam non negamus, ejus vo-
 cem in progressu aliquam mutationem,
 sed saltim accidentalem passam fuisse,
 quod crassitie spirituum adscribendum
 venit, ut ex sequentibus patebit. Discrimen & hoc est, quod fictum hoc habitu e-
 recto insisteret; Nebucadnezar vero pro-
 nus terram despiciebat, quod ex versu
 31. probabile videtur, & multorum au-
 ctoritatibus adseritur; quem modum
 sese movendi DEUS ei propterea injun-
 gebat, quò propius feras imitaretur;
 cum gestus hicce sit, qui brutis proprie
 competit, quapropter non nemo Philo-
 sophorum veterum, hominem per hunc

solum à brutis specificè distingvi non sine rilu statuebat; accedit quod DEUS serpenti seducenti Evam hanc pœnam inflixit; *super ventrem gradieris. Gen. 3:14*

THES. XI.

Postquam sic statum, à quo detrusus sit Nebucadnezar, consideravimus, *jama tertio* cohabitationem cum brutis textus inculcat: *Et cum חיות ברם bestia agrî habitatio tua.* heic per bestias non intelliguntur, tantum animalia minimè carnivora, utpote *asini sylvestres, lepores, vulpes* *Et ejus generis alia,* verum sumenda est hæc Phrasis in genere de omnibus animalibus hujus soli sylvas inhabitantibus, quod ex collatione cap 2. Danielis v. 38. liquet; non enim cuiquam credibile est, per ea animalia, quæ inibi memorantur, intellexisse Prophetam, bestias in horto Regis degentes, in has enim antea potestatem habuit Rex, sed feras omnis generis quæ remotissimas sylvas percuritant; quam interpretationem etiam agnoscit Gejerus in hoc cap. 4.

v. 12., ubi ad eandem phrasin hæc notavit: *intelliguntur heic animalia omnis generis, Leones, ursi, cervi, apri.* Hinc manifestum est, non in horto aliquo ferarum, muris vel sepibus cincto, & inter animalia tantum non carnivora, vitam hoc tempore egisse Nebucadnezarem, verum cohabitatione immanissimarum ferarum usū, per spatiosas sylvas vagatum fuisse. Video autem quosdam mihi heic oggerere. I. *Quomodo Nebucadnesar tam diu cum ferissimis animalibus, solus & inermis, sine ullo suo detrimento versari potuit?* non facimus heic cum Pererio respondente: *in multum assimilatum bestiis non fuisse ab iisdem laesum, tanquam animal sui generis.* Cum circa dies priores ejusmodi similitudinem omnimodam non potuerit contraxisse; quæ majori jure conversationi longiori & alimento insveto adscribenda venit: sed dicimus DEUM, sub cujus decreto & nemesi constitutus erat, qui & pristinae dignitatis sortem repromiserat, sic voluisse, ut hanc pœnam subiret,

ret; non analogicé, ut pro fylva, hortus: pro leone & lupo, vulpes & lepus, ponendi sint: sed verè, Cujus opera omnia vera & miraculosa, circa huncce hominem emendandum non destituebatur potentia mirabiliter conservandi Nebucadnezarem, futurum, post restitutionem, potestatis suæ evidentissimum documentum, ab injuriis ferarum; quippe eas omnes creavit, inque earum viribus, quibus nocere possunt, sic eas regit, ut ne hilum quidem cuiquam noxæ inferre queant, citra concursum & virium dispensationem. Cujus rei exemplum oculis nostris obversatur, Dan. 6. 22. verum instat & heic quidam, dicendo: *miracula non sunt statuenda præter necessitatem scripturâ non præviâ.* Cui instantiæ hæc responsio satisfaciet: scilicet scripturam ipsam & omnes Interpretes hanc historiam Nebucadnezaris, pro summo DEI agnoscere miraculo, quare non etiam in hocce puncto; dicimus etiam, ex Phrasi scripturæ generali erudere specialem restrictionem, hortosque
 fera-

ferarum peculiare, & illis inclusa animalia, *scriptura non prævia*, in textum velle inferre, non ita conveniens est.

Positis sic conversatoribus & conversationis loco, conversationem ipsam poni consequens est; hæc vero vim habet & effectum, quem ex communi vita addiscere possumus. Notissimum est à socio probò, felicissimè imbibere virtutes, ubi quis ipsius laudabiles actiones imitari annititur, in consortio verò pravo sæpissime assumuntur vitia: hæc enim quasi necessariò sese insinuant. Jam omnis firma conversatio, requirit animi convenientiam: unde fit quod inter homines diversi ingenii atque qualitatum, raro intercedat diuturna socialis vita; nisi ubi quis hanc instituat artem conversandi, ut tamdiu alteri morem gerat, quam ipsius mores subolfacere possit, vel cum quis alteri ob commodum aliquod adhærere expetit, vel denique ubi quis alterius vitia non facit sua; verum ex iis exemplum capit cautionis, adeo conversationis effecta confirmant

len-

sententiæ vulgarissimæ, utpote: *pares cum paribus facilius congregantur. Noscitur ex socio qui non cognoscitur ex se. Cum lapis est ululandum. Et similia.* Sic igitur ex consortio habentur mores, qui consuetudini suam debent originem. Hæc omnia eo tendunt, ut monstremus multum brutalitatis, Nebucadnezari ex cohabitatione ferarum accessisse; quippe cum rationalis facultatis usus suspenderetur in eo, ut adeo nullam habuerit influentiam in sibi subordinatas potentias, animæ inhærentes, necessario consequeretur, eum gestus atque mores ferinos assumpturum, quas ab infantia crebris exercitiis acquisiverat, humanitate imbutis tamdiu actionibus cessantibus mutatisque iis moribus, quos per naturam sibi ut rationali creaturæ proprios habuit, eorum sectari gestus & belluinos appetitus, naturali quadam necessitate compellebatur, quibus cum ipsi res erat; præsertim cum solummodo relictam possideret, turbatam tamen phantasi-
am, ut sibi *ursus aut bos sylvestris* videretur.

sur. Quæ sententia Thomæ & Gejeri est. *Vel Phantasia ferè tantum utebatur ferina,* verba Calovii. Hæc in sensu separato rationales actiones edere nullas potis erat, quas verò edidit sensitivas, eo exactiores ad brutorum motus fiebant, quo frequentius eorum repræsentationes in cerebro per phantasmata imprimabantur. Perturbatâ sic phantasia, in super mentem ejus occupante ferinâ tabiê, non modo ipse hominum commercia horruit; sed & homines præprimis aulici, ejus desiderabant conversatione carere, hinc è hominum civitate eliminatus Nebucadnezar, quo vitam suam sustentaret, *alimento licet insueto* vesci necesse habuit.

THES: X.

Quod quartum est in Metamorphosi. Nam cum nutrimentum cibum supponat, illo verè vita carere non potest; itaque postquam fermenti ipsius actio, in ventriculo ebullitione cœperat, (qui motus nobis famis conceptum ingerit) natura, quæ nunquam non

non circa conservationem sui occupatur, defectum huncce, destructionem subinde causaturum, supplere est re habuit; Et cum cæna dubia heic inveniri non potuit (sanè si adfuisset, ambigi potest, num eandem sibi applicuisset appetitus adeò læsus & corruptus, quam dubitandi ansam nobis præbent exempla utero gestantium, quæ aliquando cretam, carbones vel res alias, appetitui illæso & sano adversas, præ cibo etiam lautiori sumere exoptant) modò eò, quem locus & conditio præbens tulit, pungentes ventriculi motus sedare debuit, deliciis lautissimis vivere adversus delicatulus hic, illud verò secundum fontes erat *ΝΩΥ herba*, non tænum seu gramen aridum, quod Vulgè sed talis, qualis jam in prima creatione, ubi tænum nullum erat Gen. I. II. hinc LXX. *χόρβον* reddidere quod de herba tenera, decerptis foliis & evulsis radicibus capiendum venit, Marci 4: 28.

Quantum vero incommodi hæc subita alimenti mutatio Nebucadnezari

adtulerit, vel ex aphorismo Hippocratis liquet dicentis: *ab uno extremo in aliud maxime perniciosum est precipitari.* Exemplo: illis hoc peregrinum non duco, qui ex proprio pane & aqua ad pingvia conditionum pascua subito transferuntur; hi enim si in principio delicatas dapes liberaliter ingurgitant, vix statum male sanum effugiunt. Quin verò in casu necessitatis, ab homine sano, vita per aliquod tempus produci possit, ejusmodi alimentis, quæ vel brutis noxia sunt, vel etiam ab illis ingeruntur, non negamus; tum id ultro adferat scriptura de Samaritanis 2 Reg. 6: 25. de filio prodigo Luc. 15: 16. Cujus loci sensum prorsus incredibili felicitate & eruditione enucleavit Nob. Dn. Nicolaus Gezelius. Multa his similia ex historia profana adduci possunt, verum paucis sumus contenti. Essæi, quorum Josephus meminit, L. 2. c. 7. B. J. postquam e synagoga depulsi essent inter arbores herbis & foliis victitarunt. Historiam ex Aben Ezra adfert Gejerus, quæ in multis cum Nebucadnezaris coincidit, quam

quam propterea heic adscribam: Erat
 quidam in insula Sardinia, qui in mon-
 tes secessit, cervisque se aggregavit, &
 longo tempore cum illis herba victita-
 vit, incedens super manibus pedibusque,
 cumque Rex insulæ illius, hunc una cum
 cervis reliquis in venatione cepisset, a-
 gnoverunt quidem ipsum parentes sui,
 verum nec alloquentibus respondit, ne-
 que vinum panemque appositum gusta-
 vit: sed gramen herbasque; adeoque me-
 dia nocte rursus ad cervos in sylvam fu-
 giendo se recepit. Ex hisce jam allatis
 palam est potuisse etiam Nebucadnezar-
 em herba suo modo vivere, absq; tem-
 peramenti verò immutatione neuti-
 quam; quod ex nutritionis processu pa-
 tet: notum enim est, ex cibo fieri chy-
 lum, ex hoc sanguinem, cujus subtilissi-
 ma portio *lympha* nutritioni proximè
 inservit. jam ex laudabili cibo, laudabi-
 lis chylus, sanguis, *lympha* & conse-
 quenter bona nutritio: è contrario au-
 tem, ut Canone Medicorum mentem
 depromam: quod peccatum est in prima con-
 coctione,

coctione, vix corrigitur in secunda; hoc Nebucadnezari accidisse certum est. Is enim herbis victitans, talem contraxit corporis constitutionem, qualem permittit alimenti substantia, licet enim varias subierit mutationes hic cibus, antequam subtilissimus sanguis factus esset, nihilominus principium agnovit herbam agri & ejus succum, haud secus ac si triticum, mille molis vel sexcentis modis contriveris, ipsa tamen substantia triticea erit. Quam vero formam, aut deformitatem corporibus pariat diversa nutritio, constans ex diversis minus vel magis defecatis portionibus, communi vita docemur. Rusticos intuentes, faciem contemplamur, torvitate sua minus gratam, imo aliquando horribilem: hominem videmus delicatiorem, hujus oris miramur gratiam plausibiliorem. Ideoque non dubitandum, novum hocce vivendi genus Nebucadnezari induxisse aliam formam. Cæterum quod jam de corporis constitutione externa audivimus, etiam de spiritibus fateri in confesso est;

cum

cum & hi sanguini suam debeant generationem, & ad indolem probam vel malam non minimum conferunt. Quapropter horum subtili levitati aut crassiori consistentiæ non nihil tribuendum, quod Septentrionales plerumque sint à viribus fortissimi, & adhuc maxima severitate imbuti: Itali leves maxima gaudentes facultate canendi; &, quo magis alimenti vim exprimam, speciale quid heic exemplum adferre lubet: Homo quidam ingenti siti pressus fortè in vas incidit, sanguine cati plenum, hunc continuò deglutiebat, aquam vel simile quid fore deputans; effectum est, quod semper post illud momentum, mures insectari atque edere gestiebat. Sic de animalibus. Horatius *mel sardoum* pro pessimo habet, causa nulla est alia, quam hæc, quod insulæ istius herbæ omnes erant amaræ, ex quibus apes suum conficiebant mel, unde non potuit non mel inde fieri asperum; in rem est quo hæc ad Nebucadnezarem revolvantur, cujus

pastus cum ferinus fuerit, bestiale ipsi
 conformasse temperamentum allata sva-
 dent; hinc etiam spiritus animales tantâ
 crassitiê affecti sunt, quod necessarium
 erat fungoso gaudere cerebro, ferinos
 eum imitari gestus, rudem edere vocem.
 Admirandam quapropter deformitatem
 hoc vivendi genus corpori Nebucadne-
 zaris adposuisse, nemo inficias ibit, e-
 amque eo formidabiliorem, quo longi-
 ori temporis decursu, vitam in hoc sta-
 tu transigebat. Et si verum est quod re-
 cens subtilitas quædam invenit, nullam
 nos retinere carnis particulam, ab ea
 carne, quam nunc gestamus, post ali-
 quot annos; consequens sane foret, si ni-
 hil detereretur ex quo indies nutrimur,
 nos in immensam excrecere molem,
 quapropter confiteri Nebucadnezarem,
 quoad sanguinem, carnem & cutem e-
 tiam mutatum fuisse, minime absur-
 dum judicamus. Monstruositatem autem
 hanc, quæ corpus Nebucadnezaris ex-
 trinsecus deformabat auctam fuisse opi-
 nor atro vultu; quem ex aspera cute,
 ipsum

ipsum circumvestiente attraxerat, cui rei & suam contulit symbolam perfusionis cœli. Nebucadnezar enim vestibus nudus, quas vel ipse detraxit, vel à rore & sudore corruptæ decidere poterant, miseré injuriis cœli quibusvis expositus, coactus est, ut Græco vocabulo exprimam, *ὑποθρονιστῆς*, seu sub dio agere; & sicut ante sortis suæ mutationem, medicatis & pretiosissimis liquoribus, solitus fuit, ministrantium manu, cuticulæ nitorem inducere; ita jam nubium & aëris perfunditur guttis, & transformatur.

THES. XI.

Major adhuc ipsius deformitas, si & quinto addiderimus, circa miserum ejus statum, quæ de *augmento pilorum*, quibus corpus tegebatur, textus habet: *Donec capilli ejus in similitudinem aquilarum excrescerent.* Vox *WU pilus*, in textu occurrens, non solum de capillis in genere etiam Ling. Hebræâ, 10. Num. 6:5. Jud. 16: 22. sed de Esavi per omne corpus pilosi adhibetur. *Gen: 25: 25.* Ut

non sit improbabilis opinio, eum per corpus hirsutum extitisse. Causam verò hujus effectus arcessimus, ex prava corporis constitutione & inde fluente vitiosorum humorum copia, quam pilos augere certum est, ubi talem naturam induerint: eorum quippe varietas variè se prodit: sic ex vitio humorum evenit quod quibusdam cornua crescant, quale exemplum nobis reliquit Thomas Bartolinus. In leprosis corruptus sanguis & humor præstant, quod pilus in album mutetur, Levit. 13:3. Hæc cum ita sint, quid obstat, quo minus, & hanc pilorum per totum corpus procreationem humoribus adscribamus, quam non minorem in modum fecundare poterat ros supernè adveniens. Si vero ad capillos & barbam solum heic redigendus sit sensus, quasi circa hæc solum aliquid insoliti contigisset, facile quis conjecturam faciet; quam horridam figuram ille representaverit, penes quem & pecten & tonsor per septem tempora quieverant.

Nam

Nam cum puerorum crines, qui vel per aliquot dies ab invicem non sunt ordinati, cum sale nostratibus *κρυκτιοσπις* vocentur, & qui per paucos menses non admiserit novaculam hispidus & terribilis videtur, non mirum igitur cincinnum & cæsariem Nebucadnezaris aqvilarem pennis, quæ satis sunt longæ, adsimilari, utpote qui per septennium, sectorem aut secretorem non viderat. Potest hæc res exemplo illustrari Pecchi Cisalpinis juxta Majolum capti à Nobili quodam & per novemdecim annos in subterraneo carcere adservati: qui cum post mortem captivatoris sui prodiret in conspectum hominum, adeo pilosus & horridus visus est, ut Satyræ similior fuerit quam homini, umbilico tenus capillitio suo involutus, &c.

THESES. XII.

Quod attinet sextum considerationis membrum, *unguium augmentum*; tum illud deducimus ex aucto humore
ex-

excrementitio, atque consolidato, qui
 concrefcens acutos efficit unguves, adeo
 ut fecandi neglectu interveniente fic ex-
 crefcant, & quafi avium cuspidati defi-
 nant. Horatius ubi de Poëtastris loqui-
 tur, qui à furiosis optima pangi poëma-
 ta credebant, *Et horum bona pars, inquit,*
non unguves ponere curant, non barbam.
 Hæc enim stultorum signa erant a-
 pud Romanos: barbam vero proli-
 xam alere Philosophis proprium.
 Præterea etiam quilibet novit quod
 vel sola natura sibi relicta, hunc effe-
 ctum producere possit, scilicet si quis
 tam incomedus fuerit, ut unguvium præ-
 scissionem parvo tempore intermiserit,
 hujusce rei analogum in se ipso depre-
 hender. Licet apud quasdam nationes
 civilitatis sit, utpote moribus Sinensium
quorum viri præcipui Et nobiles unges alunt,
indeque præ alijs hominibus prærogativam ad-
fectant. Pfeiff. unde fit, ut nonnulli manus
 ad plurimas functiones habeant inutiles, neque
 eas in pugnum complicare possint. Gejerus.
 Sic Urfinus cujusdam meminit, qui un-
 gvem

gven indicis tam capacem habuit, ut scripturam quamlibet cum eo exarare potuerit. Videtur tamen natura aliud nos in hoc etiam puncto docere, quod vero in acumen desierint, ut avium suo modo referentes figuram, id etiam naturæ opus est, quæ non raro rotunditatem amat; ut in arboribus & aliis passim rebus intueri licet.

THESE XIII.

Jam monet instituti ratio, ut addamus pauca de hujus transformationis duratione. Hanc *per septem tempora* circumscribit textus. Per *tempora* annos indigitari in confesso est penes interpretes tantum non omnes imo, de hac acceptione adeo sunt certi, ut calculum suum Chronologicum, huic superstruere non dubitarint fundamento, temporum mensores excellentissimi.

Exarata sic pro modulo ingenii tractatione Metamorphoseos Nebucadnezaris, excipit eam restitutio tangenda verbis brevioribus. Textus autem circa hoc

hoc membrum sese hunc in modum
 habet: *in fine dierum oculos ad cælum le-
 vi, antea enim oculos in terram defixe-
 rat herbam ut bos comedens, v. 30. finis
 autem dierum, est finis annorum se-
 ptem; hoc ergo erat primum restitu-
 tionis signum. Et sensus meus redditus est
 mihi, a Deo certe, qui eum eodem pri-
 vavit, nota nomen מַרְעָה quod heic oc-
 currit, descendens a Radice Hebræo-
 rum מָרַע scivit, cognovit, atque sic secun-
 dum Gejerum, infert habitualem vel
 actualem rerum scibilium comprehen-
 sionem, quarum in statu suo præterna-
 turali erat vacuus. Eleganti similitudi-
 ne proporro rem illustres, his verbis:
*sicut in officina aliqua aut Musæo, occidente so-
 le vel extincto lumine, omnia caligine invol-
 vuntur crassa, ut opifex studiosusque palpitet,
 nec quovis recte uti queat, que tamen illato
 rursus lumine, suo rediguntur loco, usuique
 cedunt; ita in officina etiam mentis, lumine
 decentis usus subtraclo, omnia obliterantur,
 memoriaque imagines mera obducuntur obscu-
 ritate, iudicium nullis uti potest instrumen-**

*vis, &c. Sed nunc illucescente gratia, priores
 in mente rediguntur opera, quas externi etiam
 comprobant gestus plane novi & modesti. In
 præcedentibus protulimus, consequen-
 tiam privationis rationis fuisse detur-
 bationem à regno; heic jam observa-
 mus restitutionem ejusdem, regnandi
 potestatem secum apportasse, quod hæc
 verba volunt: & ad gloriam regni mei, de-
 tor meus, & splendor meus reversus est ad me,
 heic monendum, quod vulgatus in splen-
 dor, exponat illiberaliter per figuram qua
 versione pro gladio utuntur ii, qui Ne-
 bucadnezarem substantialiter transmu-
 tarum fuisse statuunt, verum quam ab-
 surda sit hæc sententia, exinde clarum
 est, quod stramen pro fundamento ag-
 noscat, quapropter in refutanda hac
 dixisse cum Pfeiffero sat est. resurrexisse sane
 hac ratione Nebucadnezarem antequam mor-
 tuus esset. Quantum autem temporis Ne-
 bucadnezar post restitutionem suam su-
 pervixerit, ex scripturâ sciri haud po-
 test, in eo tamen obfirmant animum
 Doctores saltim non omnes, quod bi-
 nas*

nas solum ætates à morbo liber vivus
piè numeraverit.

THESES. XIV.

Verum jam amat descursus noster,
ut ad finem properemus: sed imperare
mihi nequeo, quin paucis hac occasione
proferam, quid de Metamorphosis à
Poëtis depictis censendum sit; Nul-
lum adeo simplicem duco, qui, si vel pri-
mis labiis Castalium libavit, putet Poë-
tas ea, quæ hoc styli Characterè con-
gesserint, sic facta credidisse; cum eorum
sapientia penes gentes maxima fuerit.
Unde illud est, quod antiquissima nostra
gens, suos Scaldos *Γροδε & Σπακτε*
appellavere, quod eruditum & sapien-
tem significat; sic etiam Græcis *μεσῶν
ἀγροδοι ποιητες τε τῆς σοφίας καὶ ἡραμόνες* dicti
sunt. Genius quoque poeticus Ciceroni:
Instinctus sacer; Senecæ: *DEUS in nobis,*
spiritus, commercia cæli. &c. audit. Er-
go tenendum est, quod ars Poëtica non
adeo consistat in versificatione, ut non
multo magis in ipsa inventione, atque
dulci

dulci ista harmonia, quæ inter fabulam ipsam & res fabularum involucris absconditas, intercedit. Quæ dulcedo inde est, quod Poësis repræsentet res, non ut sæpissime contra voluntatem humanam fiunt; verum ut fieri eas exoptat, desiderium novercantis naturæ; Est & hic finis fabularum, quod sub earum cortice latitare fecit antiquitas invida præstantem suæ sapientiæ nucleum, ut non cuivis; sed sapientibus tantum hæc bellaria exposita sint, *nucleum enim esse quæ vult, frangat nucem.* atque sic vidimus, non esse aliud Poëtarum Metamorphosin, quam figuratum quendam dicendi modum, quò vel desiderio satisfacere sudarunt humano, vel sapientiam suam ne omnibus pateret, investire enitebantur. Hæc multis probatum ire exemplis difficile non foret: sed iis brevitati studentes, supersedemus.

THES. XV.

Reliquum est ut de Lycantropia paucis memorem verbis, cum quam
 D plu.

plurimi in ea sint sententia, quod detur vera hominum conversio in lupos, hoc enim de hyperboreis finxere veteres Græci & Romani, nostrates vero illud Estonibus, Livonibus & Lapponibus tribuunt. Verum quam firmè hoc asseritur non potis sum introspicere. Concedo quidem & ultro do, Diabolum esse *Μυριωνχιβίτην*, posse & eum sese in angelum lucis transformare, maximas etiam eum edere res per filios incredulitatis non eo inficias. Verum hanc ipsi competere vim & nego & pernego; cum hæc potentia solius Creatoris sit. Oportet ergo ut sit hæc falsa imaginatio penes eum, qui se talem esse retur (quod etiam in multis morbis fieri jam antea dixi) in quo statu constituti, tales exercent operationes, quales Lupis efficere natura dedit. Sic etiam corporibus eorum ejusmodi adponere larvam, quæ intuentes pro vero fallit, non impotens est hujus seculi Deus. A vero forte non abludivit Magnus noster Rudbeckius, ubi hanc rem maximo acumine per-

51
pertractat: ratiocinatur enim is, illud
quod nostrates dicunt *lōpa Warg* ve-
teribus nihil aliud fuisse, quam Piratam
agere; Piratæ namque *Wargar* illis dicti
sunt, erat quippe hæc ars stipendia fa-
ciendi militibus istius ævi non modo li-
cita: sed etiam laudabilis. Abundet jam
quisq; hoc in puncto suo sensu, adolculetur
qui vult, hanc vel illam sententiam.
hoc tamen pro vero tenendum esse sen-
tio: hominum adhuc neminem in lupum
transformatum fuisse. Et tantum de hac
materia mihi scripsisse sat est. Cui rei
fenestram aperuit præcedens de Nebu-
cadnezare discursus, cujus finis cum o-
culis nostris obversetur, ejus Epilogum
sic loquentem introducam: *Nunc laudo,
extollo atq; glorifico Regem Cæli, cujus opera
omnia opera veritatis, Et cujus via, sunt via
judicii: qui deniq; ambulantes in superbia
potest dejicere. Dan. 4 v. ult.*

Sur himbla Gudens floor/ haer grufwellgen
dämpat
Monarchens Rätta mod/ och till sin fruchteas
lämpat

Nebucadnezars hog/ man här nu noga seer
Af detta lärda wärck/ Her **F A N T H** wed
handen geer.

Gördenskul önskar iag/ att Pallas måtte kröna!
Ehr dygd och lärdom floor med billige löf belöna.
Ehr oförreutna stje/ må nå siet fulla löpp
Där hwem dygd älskand är/ och stadnar wed
siet hopp

HERMAN ROSS, Jacobson.

Sic vehis o Titan per celsum culmen olympi
Clare diem, bigis terrutilantis equi
Quo sit materies FAUTORI fausta uovendi
Qui potus Clariis talia scripsit aquis,
Ceu LABOR Hicce probat: DEUS HOC O!
rore rigato
INGENIUM TUO abhinc! Dixite messe
bea!

JACOBUS SVEN. BRUNELL
Of. Bothn.

